

zasedanju predloži konkretne predloge o učiteljskih plačah in o saniranju deželnihih financ.

In slednjič bo jugoslovansko učiteljstvo zvedelo, kako mnenje imajo o tem vprašanju posamezni poslanci, kar bo mnogo vplivalo na prihodnje volitve.

Ko bo vse avstrijsko učiteljstvo zvedelo mnenje svojih poslancev, bo lahko kategorično reklo: Hočeš, nočeš — moraš! In učiteljsko vprašanje mora postati vrata, skozi katera bodo državni in deželni poslanci hodili po svoje dijete.

Tajna kvalifikacija.

„Rečem samo to, da so vse tajne kvalifikacije nepotrebne in škodljive. Da, zavrnil bi tudi vsakega, če bi mi hotel dokazati, da so take kvalifikacije koristne, da so vse tajne kvalifikacije nemoralne, nenaravne.“

Te pomenljive besede je izrekel nemški naučni minister dr. Bosse v državni zbornici dne 27. listopada meseca 1896. l. o tajni kvalifikaciji. Kvalifikacija je za vse učiteljstvo velikega pomena, zakaj na nji temelji takorekoč vse njegovo življenje. Ona pride v poštev pri nastavljanju, pri dovolitvah k raznim preizkušnjam, pri avancementu, pri petletnicah, v slučaju disciplinarnih preiskav, sploh pri vseh važnejših momentih našega življenja. In ravno v to važno točko nima učiteljstvo pogleda, zakaj stvar je tajna. Edino le razne šolske oblasti imajo pravico, to kvalifikacijo pregledati. Pri drugih stanovih je že kolikortoliko odpravljena tajna kvalifikacija, tako n. pr. pri železniških uradnikih in drugih. Tako ne bomo nikdar pozabili besed, ki jih je izpregovoril neki žel. postajni načelnik, ko se je govorilo o kvalifikaciji sploh. Vprašam žel. nadzornika, zakaj podrejene mu uradnike vedno tako dobro kvalifikuje? Odgovoril je: „Dokler ne pridejo ti uradniki v neposredno dotiko s sodnijo, jim moram dati le najboljše izpričevalo.“ In mož je govoril prav.

Ker je pa učiteljska kvalifikacija tajna, torej je pač umevno, da je stremilo in še stremi učiteljstvo po tem, da se odpravi tajna kvalifikacija in izpremeni v javno. Uspeh je bil kolikortoliko ugoden. Naj navedemo samo nekaj slučajev.

Šesta deželna učiteljska konferencija, ki je zborovala l. 1898. v Gradcu, se je izrekla za javno kvalifikacijo.

V isti namen je vložila l. 1898. nemška učiteljska zaveza na Češkem dobro opremljeno prošnjo na c. kr. deželni šolski svet. Ta prošnja je bazirala na tem, da se k § 34., točki 14 pridene sledeči pasus: Die Bezirksschulrätthe sind verpflichtet, das Qualifikationsergebnis jedes Inspektionsjahres den einzelnen Lehrpersonen im Wege der Schulleitung schriftlich bekannt zu geben“. Prošnja je še nerešena.

Enak namen je imelo deželno učiteljsko društvo gorenjeavstrijsko ter je vložilo na c. kr. dežel. šol. svet v Lincu dobro podkovano prošnjo. Ker pa je širom sveta znano, da vlada v tej deželi učiteljem vedno naklonjena stranka, je bila ta prošnja tudi v tem smislu z dnem 28. rožnikom 1898 rešena. Rešitev je taka: „Was das Ansuchen wegen Aufhebung der Geheimhaltung der amtlichen Qualifikation der Lehrkräfte, beziehungsweise Umwandlung derselben in eine den Interessenten zugängliche anbelangt, so kann

auf dasselbe bei dem Umstande, als die Geheimhaltung auch anderwärts noch besteht und die für die Beibehaltung des bisher üblichen Vorganges angeführten Gründe noch keine allgemein anerkannte Widerlegung gefunden haben, derzeit nicht eingegangen werden“.

L. 1899. je tajno kvalifikacijo odpravil najprej c. kr. mestni šol. svet v Celju in kmalu nato v Celovcu. Tudi c. kr. okr. šol. svet v Velikovem je odpravil tajno kvalifikacijo.

Krono vsem tem učiteljstvu prijaznim pojavom je pa postavil c. kr. dež. šol. svet koroški s svojim ravno-kar izdanim ukazom. Podajemo ga v originalu: „Nach beendeter Inspection hat der Inspector die Ergebnisse seiner Wahrnehmungen mit dem Lehrer, an mehrclassigen Schulen mit der Lehrerconferenz eingehend zu besprechen und aufklärende und rechtfertigende Aeusserungen, Wünsche und Beschwerden der betreffenden Lehrpersonen entgegenzunehmen. Ueber die Besprechung ist ein Protokoll aufzunehmen, welches auch die Schlussurtheile des Bezirksschulinspectors in präciser Form zu enthalten hat: dasselbe ist von den inspicierten Lehrpersonen und von dem Bezirksschulinspecteur zu unterzeichnen und dem Bezirksschulrathe binnen 14 Tagen berichtlich vorzulegen. Der Bericht hat zu enthalten, was der Bezirksschulinspecteur an Ort und Stelle selbst veranlasst hat, und Anträge zu stellen, was vom k. k. Bezirksschulrathe zu veranlassen wäre.“

Diese Inspectionsprotokolle haben die Grundlage aller über die Lehrpersonen abzugebenden qualificierenden Aeusserungen zu bilden und sind nach erfolgter amtlicher Erledigung den betreffenden Bezirksschulinspectoren zur Verwahrung und Evidenzhaltung zu übergeben“.

Edino le Kranjci so v tem oziru spali spanje pravičnika. Tako smo si mislili. A zadnja številka „Učit. Tovarša“ nas je poučila, da smo napačno sodili. Lako-nično poročilo pod napisom: „Vivat sequens: C. kr. okr. šol. svet logaški je odpravil tajno kvalifikacijo“, nam pove mnogo, mnogo.

1.) Zasluga za to pridobitev gre vsekakor najbrže tamošnjemu okraj. učit. društvu, ki nam je že marsikako dragoceno stvar priborilo. Istotako vsa čast c. kr. okraj. šol. svetu, ker se je pokazal s to odpravo v istini naklonjen učiteljstvu.

2.) Čudno se nam pa dozdeva, zakaj da c. kr. mestni šol. svet v Ljubljani še ni odpravil tajne kvalifikacije, saj bi moral ravno ta biti ostalim okrajem nekaka zvezda vodnica. Upajmo, da v kratkem popravi, kar je zamudil.

Šola in cerkvene stranke.

II.

Duh pedagogike prejšnjega in našega stoletja je šel mimo učiteljev, ki so nasprotniki programu mladičev, brez vsakterega vpliva, ni jih elektrizoval, oni so ostali hladni kakor mramorne sohe. Učili so se pač iz spisov pedagogov, kako je treba otroke poučevati v čitanju, pisanju in računanju, pa vglobovali se v njih višje ideje niso, ker sličnih spisov najčesče niso proučevali sami, marveč se zadovoljili s tendenciozno prikrojenim konpendijem, primernim našim dosedanjim potrebam.

Rousseau poučuje veronauk, pa ne konfesionalnega, šele zrelejšega gojenca. Helvetius, čeravno se ne ozira posebno na potrebo šole, vendar priznava v du-